

VÝZNAM SLUŽIEB ZAMESTNANOSTI PRI ZOSÚLADENÍ PRACOVNÉHO A RODINNÉHO ŽIVOTA[#]

IMPORTANCE OF THE EMPLOYMENT SERVICES IN RECONCILING WORK AND FAMILY LIFE

BARTA Michal

Abstrakt

Cieľom príspevku je analyzovať aktuálnu pozíciu inštitútu rodiny v Slovenskej republike v kontexte vývoja služieb zamestnanosti. Uplatňovanie rodinnej politiky je zosúladienie pracovného a rodinného života, podporovanie pracujúcich rodičov pri vykonávaní práce, ktorá im umožní relatívnu ekonomickú nezávislosť, posilnenie motivácie rodičov mať a riadne vychovávať svoje deti. Na všetkých úrovniach spoločnosti sa stretávame s názormi, že rodina je základnou a rozhodujúcou bunkou spoločnosti a preto je nevyhnutné začať venovať viac pozornosti problémom a potrebám jednotlivých rodín a vytvárať podmienky vhodné pre ich rozvoj a plnohodnotné plnenie všetkých ich funkcií.

Abstract

The aim of this paper is to analyze the current position of family in the Slovak Republic in the context of the development of employment services. Application of family policy on reconciling work and family life, supporting working parents in performing the work, allowing them to relative economic independence, strengthening the motivation of parents to have and raise their children properly. At all levels of society hear the opinion that the family is the basic cell of society, and it is therefore necessary to begin to pay more attention to the problems and needs of individual families and to create suitable conditions for their development and full implementation of their functions.

ÚVOD

Rodina je základnou bunkou každej spoločnosti a je odnedávna úzko spojená s manželstvom medzi mužom a ženou. Z nej vychádzajú jednotlivci, ktorí z tohto spoločenstva načerpali všetko potrebné pre svoje sociálne a ekonomické zázemie. Často krát je to práve rodina, ktorá formuje osobnosť človeka a dáva tak príklad ďalšej generácii, aj keď v súčasnosti sa stále viac poukazuje na krízu tradičnej rodiny.

Najmä v posledných rokoch pozorujeme stále väčší nárast podielu detí narodených mimo manželstva, čo hovorí o nástupe nového modelu reprodukčného správania mladšej generácie. Do popredia sa čoraz viac dostávajú voľné partnerské zväzky a iné alternatívne formy spolužitia. Čoraz častejšie vidíme rodiny, kde partneri žijú a vychovávajú deti spolu bez

[#] Výstup je výsledkom riešenia výskumného projektu VEGA č. 1/0112/13 Etablovanie a perspektívy rozvoja konceptu sociálnej ekonomiky v kontexte prebiehajúcich sociálno-ekonomických zmien na Slovensku.

uzatvorenia manželstva, resp. sa ho rozhodnú uzavrieť neskôr. Pozorujeme odklad pôrodov do vyšších vekových kategórií a tiež rastúci podiel bezdetných žien.

Dnešné ženy charakterizuje vyššia úroveň vzdelanosti, emancipovanosti ako kedykoľvek predtým, sú viac ekonomicky a finančne nezávislé. Po ekonomickej stránke je dieťa pre rodinu záťažou, neustále sa zvyšujú náklady na výchovu a vzdelanie dieťaťa. A preto sú na mieste otázky:

Existuje trvalo udržateľná rodina mimo manželstva ?

Čo robí štát pre podporu rodín s deťmi ?

1 SLUŽBY ZAMESTNANOSTI

Na stránkach Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky sa môžeme dočítať (ÚPSVaR), že služby zamestnanosti predstavujú systém inštitúcií a nástrojov podpory a pomoci účastníkom trhu práce pri hľadaní zamestnania, jeho zmene, pri obsadzovaní voľných pracovných miest a uplatňovaní aktívnych opatrení na trhu práce.

Pri poskytovaní služieb zamestnanosti sa ústredie a úrady riadia zákonom č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý jednotlivými paragrafmi upravuje poskytovanie informácií a služieb, poskytovanie finančných príspevkov na uľahčenie vstupu na trh práce svojim klientom. Taktiež podporuje tvorbu a udržanie pracovných miest v odvetviach činností, ktoré je na trhu práce potrebné vytvoriť alebo udržať.

1.1 Zmeny v zákonodarstve na podporu rodičov platné od januára 2014

Od prvého januára 2014 nastali zmeny vo vyplácaní príspevkov pre rodičov. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR k nim pristúpilo z dôvodu účelnejšieho využívania finančných prostriedkov na podporu rodín s deťmi. V niektorých prípadoch totiž neboli využívané na zabezpečenie starostlivosti o dieťa. Od nového roka sa zároveň zmenili aj výšky niektorých dávok.

Príspevok pri narodení dieťaťa a príplatok k príspevku pri narodení dieťaťa sa zlučujú do jednej dávky. Pri prvom až treťom pôrode bude jeho výška 829,86 eura a pri štvrtom a ďalšom pôrode to bude 151,37 eura. Ak sa mamičke narodí dvojčatá alebo viac detí naraz, príspevok sa zvýši o 75,69 eura za každé ďalšie dieťa.

Po novom sa pre splnenie nároku na príspevok pri narodení dieťaťa vyžaduje absolvovanie riadnej prenatálnej starostlivosti a uzatvorenie dohody o poskytovaní všeobecnej ambulantnej starostlivosti pre dieťa. Do 31.12. 2013 sa táto skutočnosť sledovala iba pri nároku na príplatok k príspevku pri narodení dieťaťa. Príspevok dostanú len biologickí rodičia, ktorí majú bydlisko na Slovensku. Bydliskom sa pritom rozumie skutočné bývanie a zdržiavanie sa na území Slovenska (napr. bývanie, škola, škôlka, lekárska starostlivosť a pod.), nestačí len trvalý pobyt.

Od 1.1.2014 je suma príspevku na viac súčasne narodených detí 110,36 eura. Nadalej platí, že sa poskytuje rodičovi, ak najmenej tri z jeho detí sú vo veku najviac 15 rokov. Príspevok sa poskytuje na každé dieťa raz za rok.

Suma rodičovského príspevku sa od nového roka zvýšila na 203,20 eura. Príspevok sa neposkytne rodičom, ktorým už bolo odňaté staršie dieťa a úrad práce naň poskytuje príspevok osobe, ktorej ho zveril do starostlivosti. Ak sa rodine poskytuje štátna podpora

(dávka v hmotnej núdzi, prídavok na dieťa) cez osobitného príjemcu, poskytne sa cez neho aj rodičovský príspevok.

2 RODINNÁ POLITIKA

Koncept štátnej rodinnej politiky má priamy alebo nepriamy dopad na rodinu, pretože rodina je priesečníkom väčšiny vzťahov v spoločnosti. Pri tvorbe opatrení rodinnej politiky je potrebné rešpektovať vzájomné súvislosti medzi spoločenskými procesmi a ich dôsledkami na život rodín a ich jednotlivých členov. Úlohou štátu je systematicky sledovať a analyzovať ekonomické, demografické a hodnotové aspekty správania rodín. V prípade potreby je potrebné prijať opatrenia korigujúce sociálnu a ekonomickú situáciu rodín. Zásadné zmeny v rodinnej politike sú možné iba za predpokladu súhlasu občanov s ich obsahom.

2.1 Rodina

Je miestom vzniku života, formácie charakteru človeka, osvojenia hodnôt ako najcennejšieho potenciálu človeka. Rodina potrebuje prostredie pre uspokojovanie jej potrieb. Ekonomické zmeny sú na jednej strane základom pre zvýšenie ekonomickej nezávislosti rodín, na druhej strane zvyšujú riziko ekonomickej nestability až sociálnej odkázanosti rodín. Podstata rodinnej politiky spočíva v prístupe k rodine ako k inštitúcii s nezastupiteľnými spoločenskými funkciami.

V súčasnosti má rodina v západnej civilizácii tri hlavné funkcie:

- socializácia a výchova detí,
- vzťahová podpora členov rodiny,
- ekonomická podpora

Tieto funkcie, s výnimkou ekonomickej, sú veľmi ťažko nahraditeľné a čo sa týka výchovy detí, odborníci sa zhodujú, že je nenahraditeľná.

2.2 Demografický vývoj na Slovensku

Sekundárna analýza charakterizuje demografický pohyb v Slovenskej republike v roku 2012 v kontexte jeho vývoja od roku 2001. Rovnako tabuľky uvádzané v texte obsahujú údaje od roku 2001.

K 31. decembru 2012 mala Slovenská republika 5 410 836 obyvateľov, z nich 2 774 857 bolo žien.

Narodilo sa 55 535 živých detí (o 5 278 menej ako v roku 2011) a zomrelo 52 437 osôb (o 534 viac ako v roku 2011). Tento negatívny vývoj pôrodnosti spôsobil, že živorodenosť sa medziročne znížila na 10,3 promile (o 1 bod) a úmrtnosť mierne stúpila na 9,7 promile (o 0,1 bodu). Pokles pôrodnosti a pokles počtu pôrodov bol zapríčinený zmenou metodiky evidencie narodených od roku 2012.

2.2.1 Pôrodnosť a plodnosť

Pôrodnosť a plodnosť patrí medzi základné demografické procesy, ktoré spolu s úmrtnosťou výrazným spôsobom ovplyvňujú populačný rast. Od vývoja pôrodnosti závisí budúcnosť spoločnosti.

Na Slovensku sa začal pokles plodnosti a pôrodnosti koncom 80-tych rokov. Zmeny spojené s druhým demografickým prechodom sa začali prejavovať hlavne po roku 1989. V jednotlivých časových etapách pokračoval tento pokles s rôznou intenzitou až do začiatku 21. storočia a trvá dodnes.

V roku 2012 bol priemerný vek žien pri pôrode 29,1 roka. Zvýšil sa v porovnaní s rokom 2001 (so začiatkom sledovaného obdobia) o 2,65 roka. Ešte výraznejší je nárast priemerného veku prvorodičiek (o 3,15 roka v porovnaní so začiatkom sledovaného obdobia). V súčasnosti ženy na Slovensku rodia svoje prvé dieťa v priemere ako 27-ročné. V porovnaní s rokom 2011 mierne klesol priemerný vek žien pri 1. pôrode. Zvyšovanie priemerného veku žien pri pôrode signalizuje stále prebiehajúce zmeny v rodinnom a reprodukčnom správaní spojené s druhým demografickým prechodom. So zvyšujúcim sa vekom sa taktiež znižuje schopnosť žien otehotnieť a donosiť dieťa.

Počet živonarodených detí, ktoré sa narodili mimo manželstva, v roku 2012 oproti roku 2011 mierne klesol (o 1 071 narodených), ale v percentuálnom vyjadrení zaznamenal nárast o 1,3 bodu na 35,37 %. Z hľadiska legitimity narodených možno konštatovať, že v slovenskej populácii sa stále zachováva zákonitosť vyššej manželskej plodnosti.

Tabuľka č. 1 Pomer narodených detí v manželstve a mimo manželstva

Rok	Narodení Spolu	Mimo manželstva	Mimo manželstva (v%)	Bázický index (Báza r. 2001)	Reťazový index
2001	51136	10105	19.8	-	-
2002	50841	10984	21.6	1.0870	1.0870
2003	51713	12073	23.3	1.1948	1.0991
2004	53747	13319	24.8	1.3181	1.1032
2005	54430	14136	26.0	1.3989	1.0613
2006	53904	14820	27.5	1.4666	1.0484
2007	54424	15666	28.8	1.5503	1.0571
2008	57360	17287	30.1	1.7107	1.1035
2009	61217	19324	31.6	1.9123	1.1178
2010	60410	19912	33.0	1.9705	1.0304
2011	60813	20703	34.0	2.0488	1.0397
2012	55535	19632	35.4	1.9428	0.9483
			Priemerné hodnoty	1.6001	1.0633

Zdroj: Vlastné spracovanie

Počet detí narodených v manželstve, ale počatých pred jeho uzavretím (deti narodené v prvom poradí do 8 mesiacov po sobáší), v sledovanom období klesal. Kým v roku 2001 bola až polovica detí narodených v prvom poradí počatá pred sobášom, v roku 2012 ich bolo 30,8 % (medziročný nárast o 0,8 bodu). Znižovanie podielu detí narodených v manželstve, ale počatých pred jeho uzavretím, v porovnaní s rokom 2001 možno pripísať predovšetkým zvyšovaniu spoločenskej akceptovateľnosti partnerského spolužitia, takže časť párov pokračuje vo vzťahu bez manželského zväzku i v prípade očakávania, resp. narodenia dieťaťa.

Na pôrodnosť má vplyv aj zvyšovanie kvalifikácie obyvateľstva v dôsledku meniacich sa nárokov trhu práce. Rastie podiel vysokoškolsky vzdelaných ľudí, čím sa priamo predlžuje fáza vzdelávania a udalosti súvisiace s reprodukciou sa odkladajú do vyššieho veku (nárast priemerného veku pri pôrode a pri 1. pôrode). V roku 2012 v porovnaní so začiatkom sledovaného obdobia stúpol podiel vysokoškolsky vzdelaných matiek z 11 % na 32,6 %. Najvyšší počet i podiel detí sa rodí matkám so stredoškolským vzdelaním s maturitou (35,6 %). Najmenej detí majú matky so stredoškolským vzdelaním bez maturity (13,3 %).

2.2.2 Sobášnosť

Populačný vývoj a rodina sú úzko prepojené. V rodinnom správaní sa v konečnom dôsledku prejavujú všetky zmeny, ktoré nastali v demografickom vývoji a boli podmienené spoločenskou situáciou v krajine. K demografickým procesom týkajúcim sa rodiny patrí sobášnosť, pôrodnosť, rozvodovosť a úmrtnosť. Štatistika sobášnosti v Slovenskej republike sa zaoberá početnosťou vzniku manželstiev na základe zákona o rodine č. 36/2005 Z. z. a analýzou charakteristík osôb, ktoré vstupujú do manželstva.

Tabuľka č. 2 Charakteristiky sobášnosti obyvateľstva SR, 2001 – 2012

Ukazovateľ	Rok											
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet sobášov	23 795	25 062	26 002	27 885	26 149	25 939	27 437	28 293	26 356	25 415	25 621	26 006
Počet sobášov na 1 000 obyvateľov	4,4	4,7	4,8	5,2	4,9	4,8	5,1	5,2	4,9	4,7	4,7	4,8
Priemerný vek pri sobáši:												
muži	28,6	29,1	29,5	29,6	30,5	31,0	31,2	31,4	31,7	31,9	32,4	32,6
ženy	25,6	26,1	26,5	26,7	27,4	27,9	28,2	28,4	28,6	28,8	29,4	29,6
Priemerný vek vzájomne slobodných:												
muži	26,3	26,8	27,2	27,6	28,2	28,5	28,6	28,9	29,2	29,5	29,9	30,1
ženy	23,8	24,2	24,6	25,0	25,6	25,8	26,1	26,3	26,6	26,9	27,2	27,4

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky 2012

V priebehu roka 2012 vstúpilo do manželstva 26 006 párov. Oproti roku 2001 stúpol počet uzavretých manželstiev o 2 211. Po poklese počtu sobášov od roku 2009 došlo v roku 2011 opäť k ich miernemu zvýšeniu a takisto aj v roku 2012 o ďalších 385, ale hrubá miera sobášnosti ostáva už štvrtý rok pod 5 ‰. Medziročne stúpla o 0,1 bodu na 4,8 ‰ na úroveň z roku 2003.

Podobne ako pri pôrode, aj pri uzatváraní manželstva pokračoval v roku 2012 rovnako u mužov, ako aj u žien trend zvyšovania priemerného veku ako prejav určitej zmeny postoja mladej generácie k manželstvu. Priemerný vek mužov pri sobáši dosiahol 32,6 roka, ženy sa vydávali priemerne vo veku 29,6 roka. Medziročný nárast priemerného veku pri sobáši bol 0,2 roka u mužov aj u žien.

2.2.3 Rozvodovosť

Rozvod manželstva a následný rozpad rodiny predstavujú vážny spoločenský problém, ktorý je už dlhé roky predmetom diskusií na rôznych úrovniach. Zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine zakotvuje možnosť ukončenia manželstva rozvodom iba v odôvodnených prípadoch na základe rozhodnutia súdu. Konanie o rozvode manželstva možno začať len na základe návrhu na rozvod manželstva niektorého z manželov. Po jeho podaní na príslušný súd sa začne súdne konanie o rozvode manželstva. Súd nariadi hlavné pojednávanie, na ktorom preskúma príčiny rozvratu manželstva. Z demografického hľadiska sa rozvodom rozumie vždy úplné právne ukončenie manželstva. V roku 2012 bolo o 117 ukončených konaní menej než v roku 2011. Rozvedených bolo 10 948 manželstiev, o 154 menej ako v roku 2011. Index rozvodovosti dosiahol hodnotu 42,1 ‰, medziročne klesol o 1,2 bodu a oproti roku 2006, keď bol najvyšší, až o 6,9 bodu

Tabuľka č. 3 Vybrané charakteristiky rozvodovosti v SR, 2001 – 2012

Ukazovateľ	Rok											
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet ukončených konaní	12 443	13 752	13 606	13 857	14 346	14 007	13 048	13 412	13 415	12 731	11 767	11 650
Rozvody:												
absolútny počet	9 817	10 960	10 716	10 889	11 553	12 716	12 174	12 675	12 671	12 015	11 102	10 948
na 1 000 obyvateľov	1,8	2,0	2,0	2,0	2,1	2,4	2,3	2,3	2,3	2,2	2,1	2,0
na 100 uzavretých manželstiev	41,3	43,7	41,2	39,0	44,2	49,0	44,4	44,8	48,1	47,3	43,3	42,1
Priemerný vek pri rozvode:												
muži	38,6	38,5	38,9	39,3	39,6	40,0	40,2	40,4	40,6	41,1	41,5	41,8
ženy	36,1	36,0	36,3	36,7	37,0	37,4	37,5	37,7	37,9	38,4	38,7	39,0

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky 2012

3 VPLYV RODINY NA MAKROEKONOMICKÉ UKAZOVATELE

Výskumy ukazujú, že nárast kriminality úzko súvisí s rozpadom tradičného manželstva. To sa prejavuje aj rozšírením zásahov štátu, najmä súdov a sociálnych úradov do života súkromných osôb, čo tiež prináša rast verejných výdavkov a tlak na rast príjmov štátu.

V rodine sa vytvárajú základy morálnej a emocionálnej orientácie detí, ako aj ich ochoty učiť sa a pracovať, ich schopnosti komunikácie a vytvárania vzťahov, ich spoľahlivosti a motivácie pracovať, schopnosti riešenia konfliktov a vytvárania kompromisov a ich pripravenosti založiť si vlastnú rodinu, reprodukcie, prijatia a výchovy detí, ako aj prevzatia zodpovednosti za iných – aj v ekonomike, spoločnosti a politike. Tu sa spoluurozhoduje o úspechu v školskom a pracovnom systéme výchovy a vzdelávania, na trhu práce a zvládnutí budúcich životných situácií. Je zjavné, že verejné blaho spoločnosti ťaží z manželstva a rodiny, že verejné blaho je do veľkej miery závislé od úrovne kultúry manželstva.

Ženatí muži profitujú z morálnej a osobnej disciplíny, stabilného domáceho života a príležitosti podieľať sa na výchove svojich detí. Vydané ženy profitujú z istoty a ochrany, uznaného otcovstva svojich detí a spoločnej zodpovednosti, ako aj emocionálnej podpory pri výchove detí. Spoločne obaja manželia profitujú z ovocia svojho nasadenia sa za inštitúciu manželstva. Manželské páry, ktoré si ctia svoj morálny záväzok k celoživotnému manželstvu a vernosti, sa javia ako tie, ktoré sa tešia z lepších manželstiev.

Majú aj viac možností na budovanie majetku a vlastníenie domov ako dospelí, ktorí nežijú v manželstve. Manželstvo podporuje fyzické a emocionálne zdravie mužov a žien. Dospelí žijúci v manželstve sa tešia dlhšiemu životu, sú menej chorí, pociťujú väčšie životné šťastie a majú menšiu mieru postihnutia depresiami a zneužívania drog ako ľudia žijúci bez manželstva, rozvedení a žijúci v partnerstvách bez sobáša.

3.1 Podpora zosúladenia pracovného a rodinného života

V niektorých prípadoch, najmä u matiek s nižšími príjmami zo zárobkovej činnosti, vzniká nárok na nižšiu mesačnú dávku materského, ako je výška rodičovského príspevku.

Definícia podmienok riadnej celodennej starostlivosti o dieťa do 6 alebo 7 rokov veku v zákone č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, kedy je štát platiteľom na starobné a invalidné poistenie za rodiča, ktorý sa o dieťa stará, prakticky vylučuje využitie inštitucionálnych (denných) služieb starostlivosti o dieťa.

Prax potvrdzuje, že zákon č. 280/2002 Z. z. o rodičovskom príspevku v znení neskorších predpisov, ktorý svojimi podmienkami nároku podporuje predovšetkým individuálnu

starostlivosť o dieťa do troch, resp. do šesť rokov veku, je v niektorých prípadoch prekážkou možnosti využitia služieb predškolských zariadení, najmä zo strany rodiča, ktorý by sa po dlhšom období osobnej starostlivosti o dieťa chcel pripraviť na vstup na pracovný trh. Toto obmedzenie sa zvlášť dotýka osamelých rodičov, pre ktorých je umiestnenie dieťaťa do predškolského zariadenia finančne náročnejšie. To platí aj pre možnosť využitia služieb zamestnanosti pri sprostredkovaní vzdelávania rodičom - uchádzačom o zamestnanie, ktorí by v čase absolvovania vzdelávania potrebovali využiť služby predškolských zariadení.

Aktuálnym požiadavkám rodín s členom odkázaným na starostlivosť inou osobou nevyhovuje ani existujúca sieť a kapacita predškolských zariadení. Pretrvávajúce regionálne rozdielnosti sú najmä v dôsledku nedostatku finančných prostriedkov na krytie nákladov na ich prevádzku. V ponuke služieb sú minimálne zastúpené služby starostlivosti o deti pri potrebe zabezpečenia nevyhnutnej starostlivosti v náhodných alebo krátkodobu trvajúcich situáciách, ktoré by mohli účinne pomôcť najmä v čase absolvovania vzdelávacích rekvalifikačných kurzov rodičov, ktorí sa chcú po dlhšom období osobnej starostlivosti o dieťa vrátiť do zamestnania alebo získať nové zamestnanie.

3.1.1 Opatrenia na podporu pracujúcich rodičov

V oblasti podpory a zosúladenia rodinného a pracovného života sa treba zamerať predovšetkým na podporu mladých rodín s deťmi a podporu rodín, ktoré sa starajú o svojho príbuzného odkázaného na pomoc.

Služby zamestnanosti by sa mali orientovať na podporu zvýšenia flexibility trhu práce, podporu vzdelávacích aktivít zameraných na opätovné začlenenie žien na pracovný trh, podporu ústretovejšieho prístupu zamestnávateľa k zamestnaným rodičom, ako aj na rozvinutie informačných služieb o existujúcej sieti služieb starostlivosti o deti a o osoby odkázané na starostlivosť zamestnaných osôb (rodičov) poskytovaných v pôsobnosti samosprávnych orgánov, ako aj neštátnych subjektov.

Ako ďalšie opatrenie v rámci efektívnejšej podpory pracujúcich rodičov a ich motivácie účasti na trhu práce je potrebné zjednotenie daňového a odvodového bonusu do jednotného systému a zvýšenie jednotného bonusu.

Z hľadiska harmonizácie jednotlivých legislatívnych úprav je nevyhnutné zosúladiť definovanie podmienok osobnej starostlivosti o dieťa do troch rokov veku, a to jednak na účely poskytovania rodičovského príspevku, ako aj na účely starobného a invalidného poistenia. Zároveň je potrebné odstrániť rozdielnosti v príjmovej situácii rodičov v rámci nároku na výplatu nižšej mesačnej dávky nemocenského poistenia, ako je výška rodičovského príspevku.

ZÁVER

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že medzi najdôležitejšie hodnoty dnešnej spoločnosti patrí rodina a práca. V oblasti harmonizácie rodinného a pracovného života vnímame zo strany spoločnosti nedostatok flexibilných nástrojov k dosiahnutiu lepšej rovnováhy medzi profesionálnym a rodinným životom.

Slovenská republika je priestorovo diferencovaná z hľadiska populačných procesov a štruktúr. Regióny západného Slovenska sa vyznačujú nižšou pôrodnosťou a sobášnosťou a staršou vekovou štruktúrou. Na druhej strane regióny severného a východného Slovenska sa vyznačujú vyššou plodnosťou a sobášnosťou a mladšou vekovou štruktúrou vyplývajúcou z

vyššej pôrodnosti. Osobitné postavenie v mnohých ukazovateľoch má región Bratislavského kraja, v ktorom dochádza k pozvoľnému oživovaniu pôrodnosti a sobášnosti.

Manželstvo je záväzok vernosti muža a ženy, ktorí si navzájom darujú seba. Prirodzená konečnosť manželstva je základom rodiny. Manželstvo je v takmer všetkých národoch sveta najdôležitejším garantom nadväznosti jednotlivých generácií. Manželstvo a rodina sú pilierom všeobecného blaha, myslí si nemecký profesor sociológie Manfred Spieker z Univerzity v Osnabrücku. Naopak, západná kultúra sa podľa neho od manželstva odkláňa, relativizuje ho a pohŕda ním.

Manželia, ktorí si cenia ideál manželstva a odmietajú bezmanželské vzťahy, ktorí veria v celoživotné manželstvo a sú presvedčení, že deti dostanú to najlepšie vtedy, keď ich vychovávajú otec a matka v manželstve, majú manželstvá vyššej kvality, trávajú spolu viac času a sú skôr pripravení priniesť obeť pre svoj vzťah ako manželia, ktorí si od inštitúcie manželstva sľubujú menej. Kto vstúpi do celoživotného manželstva, nachádza viac manželského šťastia ako tí muži a ženy, ktorí udržiavajú svoje manželstvo iba dovtedy, kým trvá ich vzájomná láska.

Použitá literatúra

1. MINISTERSTVO PRÁCE SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR. 2012. *Koncepcia štátnej rodinnej politiky*. Bratislava: ESF, 2012.
2. RIEVAJOVÁ, E. a kol. 2012. *Trh práce a politika zamestnanosti*. Bratislava: vydavateľstvo Ekonóm, 2012, ISBN 978-80-225-3544-1
3. RIEVAJOVÁ, E., PONGRÁČZOVÁ, E. 2012. *Sociálna ekonomika ako nástroj riešenia nezamestnanosti v Slovenskej republike*. Nová ekonomika č. 1/2012. ISSN 1336-1732
4. SPIEKER, M. 2007. *Debate on Abortion and Protection of the Right to Life. Abortion in Germany*, in: Bulletin Social Doctrine of the Church, 3. Jg. (2007), Nr. 3-4, S. 4-9.
5. ŠTATISTICKÝ ÚRAD SR. 2012. *Vývoj obyvateľstva v Slovenskej republike a krajoch v roku 2012*. Bratislava: Sekcia sociálnych štatistík a demografie, 2012. č. 900-0077/2013.

Kontaktné údaje

Michal BARTA, Ing.
Národohospodárska fakulta
Ekonomická univerzita v Bratislave
Dolnozemska cesta 1
Bratislava
Slovenská republika
michal.barta@gmail.com